ILIAS

Inclusief Leiderschap in het Aanmoedigen van Samenwerking

EXTRA INFORMATIE

Extra informatie over de internationale ILIAS-partners

Extra informatie over de internationale ILIAS-partners

Wij kennen in **Vlaanderen** heel wat structurele besognes wat de ECEC-voorzieningen betreft (ECEC staat voor *Early Childhood Education and Care*, waarmee alle basisvoorzieningen voor jonge kinderen worden bedoeld). Maar ook de landen van onze internationale ILIAS-partners kennen uitdagingen.

In **Slovenië** bestaan ECEC-teams bijvoorbeeld uit kernprofessionals (leraren) en assisterende professionals (assistenten, soms Roma-assistenten), en het stimuleren van een gelijkwaardige samenwerking tussen deze verschillende professionals is een kerntaak voor de ECEC-leidinggevende. Echte samenwerking tussen beiden en het zich competent voelen vanuit hun professionele identiteit is een uitdaging.

In **Italië** is er momenteel een transitie van een gesplit naar een meer geïntegreerd systeem[1]. Ook dit brengt heel wat uitdagingen mee voor leidinggevenden.

In **Kroatië** worden kindvrije uren voorzien voor teamreflectie. Echter, veelal gaat dit enkel over praktisch-organisatorische zaken, en wordt de aanwezige diversiteit binnen een team niet echt benut.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, bouwden de drie internationale ILIAS-partners reeds expertise uit die inspiratie biedt voor ILIAS. In voorliggende tekst laten we je kennismaken met de drie internationale ILIAS-partners.

[1] Een gesplitst ECEC-systeem heeft een opdeling tussen kinderopvang en kleuteronderwijs, elk vanuit een eigen beleidsniveau (zoals in Vlaanderen – Welzijn versus Onderwijs, met elk eigen regelgeving). In een geïntegreerd systeem vallen beiden onder hetzelfde beleidsniveau (bijvoorbeeld Onderwijs, met gelijkaardige regelgeving).

Fondazione
Reggio Children
Centro Loris Malaguzzi

Fondazione Reggio Children (FRC)

Fondazione Reggio Children (FRC) is een Italiaanse non-profitorganisatie, opgericht in 2011, die projecten uitvoert in de onderwijssector en dit op Italiaans en internationaal niveau. FRC heeft als doel inclusieve projecten te promoten door middel van onderzoek. FRC vertrekt vanuit de filosofie van Loris Malaguzzi en biedt ondersteuning aan de sociale behoeften van kinderen (0-18 jaar), hun gezinnen, de professionals, lokaal en nationaal beleid, en wil op die manier leergemeenschappen helpen uitbouwen.

FRC is betrokken bij **projecten** die op die sociale behoeften een antwoord zoeken, onder meer:

- projecten rond spelen en leren, die de relaties tussen spelen, passie en leren onderzoeken met zowel analoge als digitale technologieën;
- projecten rond onderwijs en politiek, die onderwijsbeleid en de publieke betrokkenheid bij onderwijsprojecten definiëren;
- projecten rond participatie en algemeen welzijn, met als doel het maatschappelijk middenveld en verenigingen te betrekken als actieve deelnemers voor de opbouw van leergemeenschappen.

FRC heeft veel expertise in de holistische aanpak bij het vernieuwen en veranderen van (ECEC-) systemen, meer bepaald in de **verregaande participatie en inspraak** van alle betrokkenen – inclusief de kinderen, de gezinnen, de leerkrachten, de leidinggevenden, de bredere bevolking, het bestuur – in het realiseren van die vernieuwingen. **Democratisch leiderschap** is een rode draad in de FRC-aanpak. FRC stelt: *"Top-down is niet de weg, wel het creëren van een breed draagvlak"*. Ze vertrekken hierbij steeds vanuit de Reggio Emilia-pedagogiek voor alle ECEC-teams zoals onder meer de notie van **pedagogische coaching en pedagogische documentatie**, wat zeer inspirerend is als methodiek binnen ILIAS. FRC schreef hier een boek over: *Rendere visibile l'apprendimento* (Hoe leren zichtbaar maken?), Rinaldi C., Giudici C., Krechesvky M. (2011) (Ed.), Reggio Children.

FRC telt 23 medewerkers en 20 promovendi, plus 80 vrijwilligers die bijdragen aan de uitvoering van haar activiteiten. FRC heeft ook **sterke samenwerkingsverbanden**, zowel in Italië (bijvoorbeeld Italiaans ministerie van Onderwijs, Universiteit Bicocca Milaan, *Italian National Council Research*) als internationaal (bijvoorbeeld LEGO Foundation, Harvard University, Universiteit van Stockholm, Universiteit van Colorado). FRC lanceerde ook een PhD-cursus in *Reggio Childhood Studies* in samenwerking met de Universiteit van Modena en Reggio Emilia, *Department of Education and Human Sciences*. De doctoraatsopleiding beoogt een theoretisch en praktisch onderzoek op te bouwen, dat de nieuwe uitdagingen in het onderwijs bestudeert en onderzoekt vanuit een interdisciplinair perspectief.

Educational Research Institute (ERI) Developmental Research Center for Pedagogical Initiatives Step by Step

Het Educational Research Institute (ERI, opgericht in 1965) is het belangrijkste **onderzoeks- en trainingscentrum** op vlak van onderwijs in Slovenië. In ERI werken 38 onderzoekers en administratieve medewerkers in acht onderzoekscentra.

Het *Step by Step* (Korak Za Korakom) *Centre for Quality in Education* opgericht in 1997 is het onderzoekscentrum vanuit ERI dat zich focust op basisvoorzieningen. Ze tellen zes medewerkers. Het centrum werkt actief mee in de activiteiten van de *International Step by Step Association* (ISSA) en in het *Romani Early Years Network* (REYN). Het centrum ontwikkelt en organiseert ***in-service training*** voor leerkrachten en assistenten in basisvoorzieningen, pedagogische begeleiders, directies en andere betrokkenen. Dit gebeurt door professionals te verbinden en hen te ondersteunen in professionele netwerken en professionele leergemeenschappen, alsook met continue trainingen, workshops, mentoring en consultaties.

Het doel van ERI is het realiseren van gelijke kansen voor alle kinderen en hun families. Hiertoe zetten de medewerkers in op het verbeteren van de **toegankelijkheid** van basisvoorzieningen voor alle kinderen en families en het uitbouwen van permanent leren en kwaliteitsverbetering. Zij voerden in het verleden onder andere projecten uit om Roma-assistenten in basisvoorzieningen tewerk te stellen en te ondersteunen. ERI is een sterke inhoudelijke partner, die ook reeds betrokken was in veel internationale projecten. Ze waren een inspirerende partner in het VALUE-project (zie verder), en ze werkten reeds mee aan NESET-rapporten (NESET is een Europees netwerk van ECEC-experten) over professionele leergemeenschappen en de rol van assistenten. Ze waren ook betrokken in het Europese INTESYS-project over geïntegreerd werken en een krachtig partnerschap tussen voorzieningen om de toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen te verbeteren voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

ERI was een interessante partner in het VALUE-project[2]. In dit project zocht (en vond) ERI manieren waarop schoolteams (zowel schoolleiders als kern- en ondersteunende professionals) de **diversiteit in de teams konden opwaarderen en valideren**. Het project vertrok heel sterk vanuit een bottom-upbenadering bij het opzetten van samenwerkingen tussen alle medewerkers, zowel de leerkrachten als de assistenten. Hiertoe leidde het ERI coördinatoren van professionele leergemeenschappen op om de samenwerking te faciliteren. Deze rol kon opgenomen worden door leidinggevenden, leerkrachten, maar ook assistenten. ERI vertrok

[2] Het VALUE-project focuste op de groep van kern- en assistent-professionals die samen aan transitie werken. VBJK coördineerde dit project. Zie: https://vbjk.be/en/project/value-professionalisation-and-collaboration-for-assisting-and-core-professionals-in-ecec

vanuit co-constructie en niet zozeer vanuit de rol als 'de expert'. ERI ondersteunde de facilitatoren in het leren openstaan voor verschillende meningen, in het verbinden van mensen en ideeën, in het iedereen horen ... In het VALUE-project, maar ook in het NESET-rapport over **professionele leergemeenschappen**[3] benadrukt ERI **de rol van leidinggevenden**: het is een uitdagende, maar cruciale functie waar regelmatige training voor nodig is. Voor ILIAS is dit een bron van inspiratie, omdat een diversiteit aan professionals laten samenwerken, en de belangrijke rol van leidinggevenden hierin, ook de kern vormt.

[3] Sharmahd, N., Peeters, J., Van Laere, K., Vonta, T., De Kimpe, C., Brajković, S., Contini, L., Giovannini, D. (2017). Transforming European ECEC services and primary schools into professional learning communities: drivers, barriers and ways forward. NESET II report, Luxembourg: Publications Office of the European Union, doi: 10.2766/74332. Zie pdf file.

Open Academy Step by Step Croatia (SbS)

De **Open Academy Step by Step** is een niet-gouvernementele organisatie zonder winstoogmerk, opgericht in 2000, met 6 FTE, en een netwerk van een 28-tal trainers. SbS maakt deel uit van het ISSA-netwerk en coördineert het REYN-netwerk in Kroatië met meer dan 350 leden. De missie van SbS is het waarborgen van **toegankelijke kwaliteitsvolle opvang** voor alle kinderen. De medewerkers maken deze missie waar door verschillende vormen van **continue professionele ontwikkeling** (CPD) voor professionals, zoals workshops, observaties, expertmeetings en documentatiematerialen.

Deze CPD's richten zich specifiek op kindgerichte educatie en zorg, respect voor diversiteit en *social justice*. Ook worden nationale en internationale projecten opgezet rond proceskwaliteit, steeds met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen. SbS ondersteunt ook basisvoorzieningen en scholen in het groeien naar professionele leergemeenschappen.

Sanja Brajković, voormalig directeur van SbS, is auteur van een boek over professionele leergemeenschappen (PLC's) in voorschoolse voorzieningen[4]. Het boek biedt theoretische achtergrondinformatie en praktische inspiratie met tools en belangrijke *lessons learned* over het opzetten van PLC's. SbS heeft een jarenlange ervaring met het uitdiepen van dit concept: het gaat niet enkel om het louter bijeenbrengen van professionals en zorgen voor een goede uitwisseling. Het basisfundament van een PLC is het installeren of versterken van een **reflectiecultuur in een team**, waar de leidinggevende de spilfiguur in is. De onderzoeksvraag is: welke **structurele condities** moeten er aanwezig zijn opdat een school / voorziening kan evolueren naar een PLC?

Daarnaast is SbS betrokken bij het HEAD-project, *Empowering School Principals for Inclusive School Culture*. Dit project heeft tot doel de professionalisering van schoolleiders in basis- en middelbare scholen aan te pakken, met de nadruk op inclusief onderwijs. Dit project stelt schoolleiders in staat om een **inclusieve schoolcultuur** te creëren op alle niveaus (leerling, ouders en personeel) en wil inzetten op professionaliseringstrajecten voor schoolleiders.

[4] Zie: https://www.issa.nl/publication_professional_learning_communities